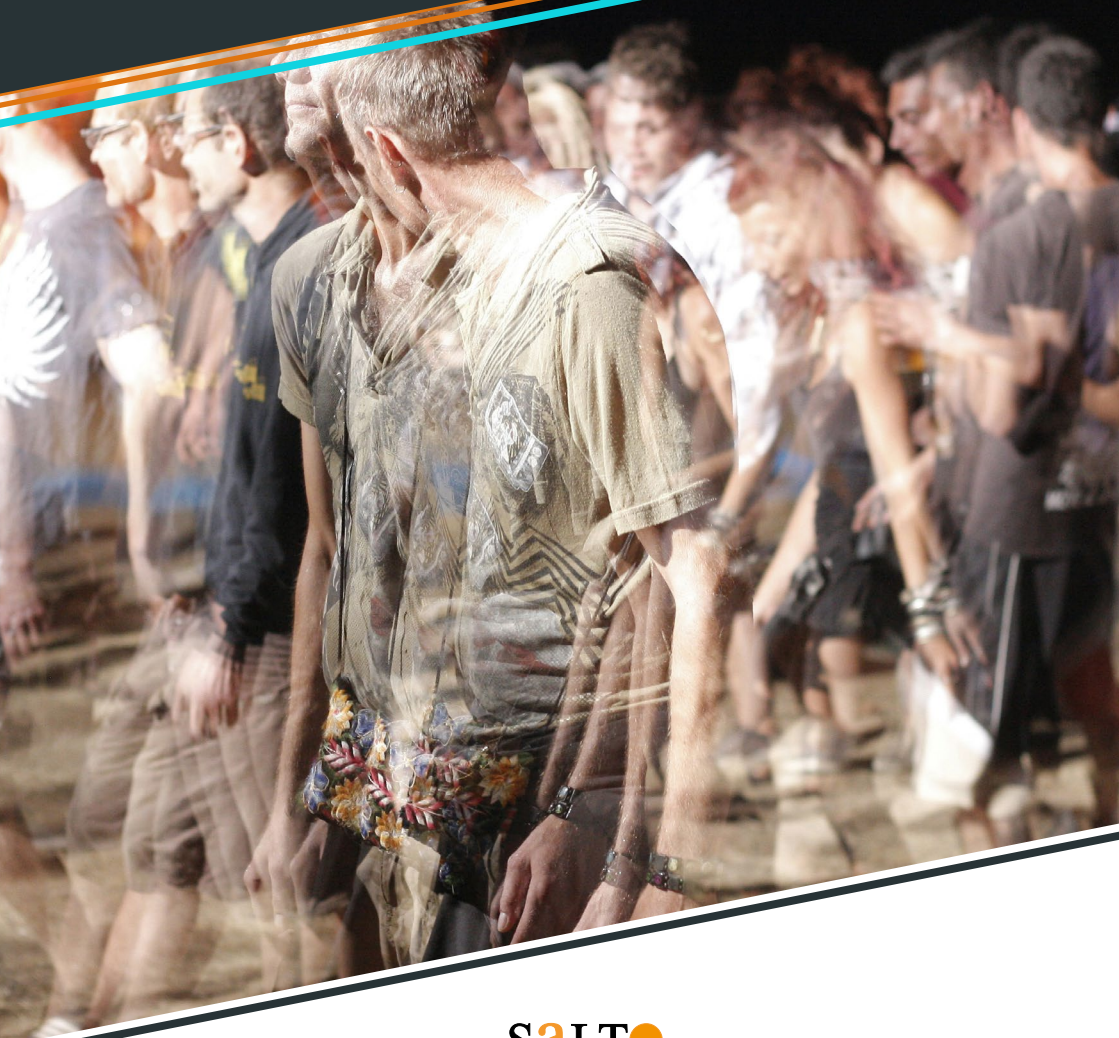

Illegale rusmidler

Informasjonsskrivet er utarbeidet etter ønske fra ansatte som jobber i tett kontakt med barn og unge i Oslo kommune. SaLTo-sekretariatet i Velferdsetaten har utarbeidet skrevet sammen med Oslo politidistrikt.

Dette informasjonsskrivet gir generell informasjon om hva narkotika er og hva gjeldende regelverk sier om bruk, besittelse, kjøp og salg ovenfor barn og unge opp til 18 år som ikke defineres som rusavhengige. For nærmere definisjon av rusavhengighet, se Folkehelseinstituttet sine nettsider.¹

Et grunnleggende prinsipp i Barnekonvensjonen art 3 nr 1² er at alle handlinger som berører barn, skal baseres på barnets beste. Dette innebærer at enhver vurdering – enten det dreier seg om forebygging, reaksjoner på brudd på regelverket eller oppfølging – må ha barnets beste i fokus. Vurderingen skal være konkret for hvert enkelt barn ut fra barnets situasjon og behov. Å undersøke hva som er barnets syn, er også en del av vurderingen.

Hva er narkotika?

Narkotika er et fellesnavn som brukes om ulovlige rusgivende stoffer. Narkotika kalles også illegale rusmidler.

Hvilke stoffer som defineres som narkotika fremgår av narkotikalistens. Narkotikalistens er laget av Direktoratet for medisinske produkter og er å finne i narkotikaforskriften. De vanligste illegale rusmidlene i Norge er cannabis (hasj og marihuana), kokain, amfetaminer inkludert MDMA, benzodiazepiner og heroin.³

1 <https://www.fhi.no/he/folkehelse/rapporten/psykisk-helse/rusmiddellidelser/?term=>

2 https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kilde/bfd/bro/2004/0004/ddd/pdfv/178931-fns_barnekonvensjon.pdf

3 <https://sml.snl.no/rusmidler>

Hva sier gjeldende lovverk om narkotika?

All bruk, besittelse/oppbevaring, kjøp og salg av narkotika i Norge er ulovlig og kan medføre straffeansvar. Det er flere lovverk som omhandler narkotika. Narkotikaforskriften fastsetter hva som er narkotika. To lover har regler som gjelder narkotikalovbrudd som medfører straffeansvar, dette er legemiddeloven og straffeloven. Reglene i disse to lovene må ses i sammenheng.

Legemiddeloven har regler som gjelder ved bruk og besittelse av narkotika i små mengder til eget bruk. Små mengder er definert som én til to brukerdoser.⁴ Straffeloven kommer til anvendelse ved mer alvorlige narkotikaforbrytelser som tilvirkning, innførsel/smugling, kjøp, salg og oppbevaring av narkotika.

Narkotikaforskriften⁵

Narkotikaforskriften inneholder narkotikalistene. Forskriften skal forebygge spredning og misbruk av narkotika.

De mest sentrale reglene i denne forskriften er:

- § 3: Regelen definerer hva narkotika er.
- § 4: Regelen har informasjon om narkotikalistene.
- § 5: Regelen sier at narkotika som står i narkotikalistene med henvisning til denne bestemmelsen er forbudt å blant annet bruke, besitte, omsette og oppbevare.

⁴ NOU 2024: 12 - regjeringen.no

⁵ <https://lovdata.no/forskrift/2013-02-14-199>

Legemiddeloven⁶

Legemiddeloven har et eget kapittel om narkotika i kapittel VIII. Reglene i denne loven kommer til anvendelse ved bruk og besittelse av narkotiske stoffer. Dette vil si at det er ulovlig å bruke, eie og ha narkotika.

De mest sentrale reglene i denne loven er:

- § 22: Regelen sier hvilke stoffer som regnes som narkotika.
- § 24: Regelen sier at det er forbudt å bruke og besitte narkotika.
- § 31: Regelen sier hvordan bruk av narkotika kan straffes.
 - Besittelse og bruk av narkotika straffes med bøter eller fengsel inntil 6 måneder, eller begge deler.

⁶ <https://lovdata.no/lov/1992-12-04-132>

⁷ <https://lovdata.no/lov/2005-05-20-28>

Straffeloven⁷

Straffelovens bestemmelser kommer til anvendelse ved mer alvorlige narkotikaforbrytelser, for eksempel ved profesjonell omsetning av narkotika eller oppbevaring av narkotika utover eget forbruk. Straff etter straffeloven er mye strengere enn etter legemiddeloven.

Her er noen eksempler som omfattes av straffeloven:

En person som frakter noen kilo hasj for en kompis bare en gang (vennetjeneste).

Deling av narkotika, når flere tar narkotika sammen, anses som overtredelse.

Dyrking av cannabisplanter anses som tilvirkning, jf. fotnote 8.

De mest sentrale reglene i denne loven er:

- § 231: Regelen sier hvordan narkotikaovertrædelser straffes.
 - Narkotikaovertrædelser, for eksempel kjøp, salg og oppbevaring, straffes med bot eller fengsel inntil 2 år.
 - Uaktsom narkotikaovertrædelse straffes med bot eller fengsel inntil 1 år.
- § 232: Regelen sier hvordan grov narkotikaovertrædelse straffes.
 - Grov narkotikaovertrædelse straffes med fengsel inntil 10 år.
 - Overtrædelser som omfatter en meget betydelig mengde, straffes med fengsel fra 3 år inntil 15 år.
 - Særlig skjerpene omstendigheter kan gi fengsel inntil 21 år.
 - Uaktsom grov narkotikaovertrædelse straffes med fengsel inntil 6 år.

⁸ <https://www.regjeringen.no/contentassets/bdaa4218a48946cd950812e0f62837fb/no/pdfs/nou202420240012000dddpdfs.pdf>

Spesifikt om ungdom

Den kriminelle lavalderen i Norge er 15 år. Dette betyr at barn under 15 år ikke kan straffes av politiet eller domstolene for ulovlige handlinger.⁹

Hvis barn under 15 år bryter loven, kan politiet

- etterforske saken
- innkalle barnet og foresatte til en bekymringssamtale, eller
- overføre saken til barnevernet.¹⁰

Politiet kan gi forbud mot å oppholde seg på et bestemt sted hvis det er sannsynlig at barn vil begå en straffbar handling der.¹¹ Politiet kan også kjøre barn hjem hvis det anses som nødvendig.¹²

Det finnes flere ulike former for straff. Hvor streng straff en person får, kommer an på hvor alvorlig forbrytelsen er. Det er vanligvis domstolen (retten) som må bestemme at en person skal få en straff og hvilken straff det skal være.¹³

Barn mellom 15 og 18 år, som bruker eller besitter narkotika, kan straffes i henhold til gjeldende lovverk.

9 <https://www.barneombudet.no/for-barn-og-unge/dine-rettigheter/kriminalitet-og-straff>

10 <https://www.barneombudet.no/for-barn-og-unge/dine-rettigheter/kriminalitet-og-straff>

11 https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1981-05-22-25/KAPITTEL_4-12#%C2%A7222c

12 https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1995-08-04-53/KAPITTEL_2#%C2%A713

13 <https://www.barneombudet.no/for-barn-og-unge/dine-rettigheter/kriminalitet-og-straff>

Ungdom som begår kriminalitet kan få ulike straffer, for eksempel ungdomsstraff og ungdomsoppfølging, bot, samfunnsstraff, fengsel og forvaring. Mer om de ulike straffeutmålingene, kan leses på nettsiden til Barneombudet [her](#).

Prikk på rullebladet

Alle forbrytelser som gir en straffereaksjon, for eksempel bot eller ungdomsstraff, blir ført på en persons rulleblad. Dette er politiets register over alle kriminelle handlinger. Opplysninger fra rullebladet kan komme på en politiattest. Opplysningene i en politiattest er taushetsbelagt, og det er strenge regler for hvem som får tilgang til en slik attest. Noen arbeidsplasser, skoler og forsvaret kan kreve at det fremvises politiattest. Det kan også være behov for en politiattest når det søkes om visum til å bo eller jobbe i andre land.¹⁴

For mer informasjon om politiattester se [politiregisterloven Kap. 7](#) og [politiregisterforskriften Kap. 30](#).

¹⁴ <https://rusinfo.no/aktuelt/fakta-om-lovverk/hva-skjer-hvis-jeg-blir-tatt-med-narkotika>

Foto: Goashape Studio og Nastyia Dulhien / Unsplash